

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΡΗΓΑ ΒΕΛΕΣΤΙΝΛΗ
ΑΠΑΝΘΙΣΜΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

ΕΠΙΛΟΓΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ
ΠΑΣΧΑΛΗΣ Μ. ΚΙΤΡΟΜΗΛΙΔΗΣ

ΑΘΗΝΑ 1998

ISBN 960 - 560 - 013 - 7

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα έκδοση εντάσσεται στο πλαίσιο των εκδηλώσεων που οργάνωσε η Βουλή των Ελλήνων προκειμένου να τιμήσει τη διακοσιοστή επέτειο από τον μαρτυρικό θάνατο του Ρήγα Φεραίου - Βελεστινλή και τη γέννηση του εθνικού μας ποιητή Διονυσίου Σολωμού.

Στο βιβλίο αυτό, το οποίο επιμελήθηκε ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών κύριος Πασχάλης Κιτρομηλίδης και απευθύνεται πρωτίστως στην ελληνική νεολαία, ανθολογούνται τα χαρακτηριστικότερα κείμενα του Ρήγα, της ενδεικτικότερης ίσως περίπτωσης λογίου της τρίτης γενιάς του Νεοελληνικού Διαφωτισμού. Ο Ρήγας υπήρξε πρωτομάρτυρας της ελληνικής εθνεγερσίας, αλλά και πρωτοπόρος σπορέας των ιδεών του Διαφωτισμού, της εθνικής ανεξαρτησίας, της λαϊκής κυριαρχίας, του κοινωνικο-πολιτικού εξισωτισμού και της συνεργασίας των λαών στα Βαλκάνια. Υπήρξε ο άνθρωπος που με τον γενναίο του προβληματισμό και το ηρωικό του παράδειγμα όπλισε το επαναστατικό φρόνημα του υπόδουλου Ελληνισμού και ενίσχυσε τις εστίες αντίστασης εναντίον του οθωμανικού ζυγού σε όλη τη Βαλκανική χερσόνησο.

Η ανθολόγηση των κειμένων του Ρήγα καταδεικνύει την οργανική ενότητα του λογοτεχνικού, του επιστημονικού και του πολιτικού του έργου, ενότητα που θεμελιώθηκε στο ήθος τού ολόπλευρα καλλιεργημένου, αυτόνομου και υπεύθυνου πολίτη της εποχής του Διαφωτισμού και του αρχόμενου Ρομαντισμού, του πολίτη που ήταν απαλλαγμένος από τα παραδοσιακά δεσμά της κοινωνικής, πολιτικής και θρησκευτικής αυθεντίας.

Οι οραματισμοί του Ρήγα παραμένουν επίκαιροι. Θα αποτελούν πάντοτε οικουμενικό προσκλητήριο για γνώση και στράτευση στους κοινωνικούς και πολιτικούς αγώνες. Θα εξακολουθήσουν να υπηρετούν την πίστη στη δύναμη της αγωγής, καθώς και τα πανανθρώπινα ιδεώδη της προόδου, της κοινωνικής δικαιοσύνης, της αλληλοκατανόησης και της συνεργασίας των εθνών, του αυτοπροσδιορισμού των λαών και των ατόμων.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΧΡ. ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ

Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων

Σεπτέμβριος 1998

ΑΠΟΣΑΦΗΝΙΣΗ

Πρόθεση τοῦ Ἀπανθίσματος κειμένων τοῦ Ρήγα Βελεστινλή εἶναι νὰ προσφέρει στοὺς νέους τῆς χώρας μας ἀλλὰ καὶ στὸ εὐρύτερο κοινὸ ποὺ προβληματίζεται γιὰ τὰ ζητήματα τῆς αὐτογνωσίας μας, ἓναν δίαυλο ἄμεσης ἐπαφῆς καὶ συνδιάλεξης μὲ τὶς ἰδέες τοῦ πρωτοπόρου ἐθνεγέρτη καὶ θεμελιωτῆ τῆς σύγχρονης δημοκρατικῆς παράδοσης στὰ Βαλκάνια. Οἱ ἐπιλογές εἶναι ἐνδεικτικὲς καὶ ἀποβλέπουν νὰ ἀποδώσουν τὶς χαρακτηριστικότερες κορυφώσεις τῆς σκέψης καὶ τοῦ λόγου τοῦ Ρήγα. Γιὰ παραπέρα μελέτη καὶ ἐμβάθυνση ὁ ἐνδιαφερόμενος ἀναγνώστης ὀφείλει νὰ προσφύγει στὰ ἴδια τὰ κείμενα τοῦ Ρήγα. Τὸ ἀνθολόγιο ἐλπίζουμε νὰ λειτουργήσῃ ὡς κίνητρο γι' αὐτὴν τὴν οὐσιαστικότερη γνωριμία.

Οἱ ἐπιλογές ποὺ συνθέτουν τὸν παρόντα τόμο προέρχονται ἀπὸ δύο ἔγκυρες ἐκδόσεις ποὺ ἐπιμελήθηκαν εἰδικοὶ μελετητὲς τοῦ Ρήγα. Τὸ διήγημα ἀπὸ τὸ Σχολεῖον τῶν Ντελικάτων Ἑραστῶν προέρχεται ἀπὸ τὴν ἔκδοση τοῦ Π. Σ. Πίστα (Ἀθήνα: Ἑρμῆς, 1971), ἐνῶ τὰ ὑπόλοιπα κείμενα προέρχονται ἀπὸ τὴ συναγωγή τοῦ ἔργου τοῦ Ρήγα ποὺ ὀφείλεται στὸν Λέανδρο Βρανούση (Ρήγας, Βασικὴ Βιβλιοθήκη, ἀρ. 10, Ἀθήνα 1953). Γιὰ τοὺς σκοποὺς τῆς νέας τους ἐμφάνισης στὴν παρούσα ἔκδοση τηρήθηκε σὲ γενικὲς γραμμὲς ἡ ὀρθογραφία τῶν κειμένων στὶς ἐκδόσεις ἀπ' ὅπου προέρχονται, μὲ μερικὲς διορθωτικὲς παρεμβάσεις γιὰ λόγους ὁμοιομορφίας.

Π. Μ. Κ.